

KAMBIYO SENETLERİNİN ZIYA NEDENİYLE İPTALİ

Av. Mustafa TOPALOĞLU M.A.

BİRİNCİ BÖLÜM

I - KAMBIYO SENETLERİNİN ZIYAI VE ZIYA NEDENİYLE İPTALİN ŞARTLARI

A - KAMBIYO SENETLERİNİN ZIYAI KAVRAMI

Türk Ticaret Kanunu'nda kambiyo senetleri yani bono, çek ve poliçenin ziyayından ne anlaşılması gerektiği açıkça belirtilmemiştir. Bu nedenle, ziya kavramının neleri kapsadığı meselesi doktrine kalmıştır.

Kıymetli evrakın, ziyayı tabii bir olmayla (deprem, su baskını gibi) veya bir insan fiiliyle (çalınma, yırtılma gibi), hamilin rızası hilafına senedin elinden çıkması veya elinde bulunmakla beraber, yıpranma bozulma gibi nedenlerle artık kullanılmaz hale gelmesidir (1).

Ziya kavramı, senedin zilyetliğini kaybetme ve senede zilyet olmakla birlikte, çeşitli sebeplerle ibrazın mümkün olmaması hallerine göre ayrı ayrı incelemekte fayda vardır.

Senet üzerinde hakkın sahibi olan hamil, senet üzerindeki zilyetliğini bizzat kaybedebilir. Aynı şekilde ferî zilyet olan rehin intifa hakkı sahipleri ile "başkası için zilyet" olan temsilci de senet zilyetliğini kaybedebilirler (2). Senet üzerindeki fiili hakimiyet, geçici bir sebeple kaybedilmesi halinde, zilyetlik sona ermemiş olduğundan, senedin zayı olduğundan söz edemeyiz (MK 889).

Bazı hallerde de hamilin zilyetliği devam etmekle beraber, senedin yırtılma, karalama gibi nedenlerle muhtevası tesbit edilemez. Acaba bu halleri ziya sayarak hamile iptal kararı almak hakkı tanınacak mıdır?

Bu gibi durumlarda, bozulma ve karalama, esaslı unsurların anlaşılmasını engellemiyorsa, senedin iptaline gerek olmayıp, borçludan yeni bir senet ihdasının talep edilebileceği sonucuna varmak mümkündür (3).

Senet hamilin elinde bulunuyor fakat yırtılmış ise bu durumun ziya sayılıp sayılamayacağı doktrinde tartışmalı olduğu gibi, bu konuda Yargıtay kararları da istikrar kazanmamıştır. Senedin yırtılma nedeniyle ibraz edilememesi hali ziya kabul edilerek iptali istenebilir. Senedin, borcun ödendiğini veya borçlunun ibra edildiğini belirtmek amacı ile imha edildiğini ispatlamak bunu iddia edene düşecektir (MK 6) (4).

B - KAMBIYO SENETLERİNİN ZIYA NEDENİYLE İPTALİNİN TÜRK TİCARET KANUNU'NDA DÜZENLENİŞİ

Türk hukukunda iptal kurumu, İsviçre hukukuna benzer bir şekilde düzenlenmiştir. Adi borç senetlerinin iptaline BK 89/l fıkrası uygulanır. Kambiyo senetlerinin iptali konusunda da en geniş düzenleme poliçenin iptali hakkındadır. Poliçenin iptali TTK 669-677. maddeler arasında düzenlenmiştir.

Bonoların iptali TTK 690/8 fıkrası atfı nedeniyle poliçenin iptaline ilişkin hükümleri (TTK 669-677) tatbik edilir.

Çeklerin iptali ile ilgili hüküm TTK 730 Nu. 20, şu şekildedir: "Poliçeye ait aşağıdaki hükümler çek hakkında da tatbik olunur: ... 20. İptal hakkındaki 669-775. maddelerle 676. maddenin 1. fıkrası. "Çeklerde kabul yasağı bulunduğu (TTK 696) poliçenin iptaline ilişkin kabulle ilgili hükümleri ihtiva eden 676/II ve 677. madde atfın kapsamı dışında bırakılmıştır. Ayrıca TTK 730 Nu.2: poliçenin iptaline ilişkin hükümlere atfı yaparken mutlak bir ifade taşıdığından, nama ve hamiline yazılı çekler de iptal bakımından poliçenin iptali ile ilgili hükümlerine tabidir (5).

Son olarak belirtmek gerekir ki, olumsuz (menfi) emre kaydını ihtiva eden bütün kambiyo senetlerinin iptaline poliçenin iptaline ilişkin hükümler uygulanır (6).

C - ZIYA NEDENİYLE İPTAL İLE BEDELSİZLİK NEDENİYLE İPTAL DAVASI ARASINDAKİ FARKLAR

Uygulamada ziya nedeniyle iptal davasından başka "bedelsizlik nedeniyle iptal davası" adı altında bir dava türüne rastlanılmaktadır.

Bedelsizlik kavramı kısaca açıklamaya çalışalım. Kıymetli evrakın düzenlenmesine neden olan temel ilişki hata, hile, ikrah gibi nedenlerle sakatlanmış olabilir. Kıymetli evrakın temelindeki ilişki bir satış sözleşmesi olup da, satılan, kısmen veya tamamen teslim edilmez yahut teslim edilmeyi birlikte, ayıplı olursa, senet karşılıksız (bedelsiz) kalmış olacaktır. Kıymetli evrakın "hatır sened olarak düzenlenmesi halinde de bedelsizlik ortaya çıkabilir (7).

İşte, bu ve benzeri durumlar, şahsi def'i olmaları nedeniyle, emre ve hamile yazılı senetlerde iyiniyetli hamile dermeyeran edilemeyeceğinden (TTK 599), borçlu senedin bedelsiz olmasına rağmen borcu ifa etmek zorunda kalacaktır (8).

BK 62 vd. maddelerine göre, sebepsiz zenginleşme sayılan bu hallerde, borçlu, mahkemeye başvurarak bedelsiz kalan senedin iptalini isteyebilir (9). Bu halde açılacak iptal davası, esa itibarıyla İcra İflas Kanunu'nun 72. maddesindeki menfi tesbit davasının bir uygulamasından ibarettir (10).

Bu açıklamadan sonra, ziya nedeniyle iptal davası ile tedbirsizlik nedeniyle iptal davası arasındaki farkları şu şekilde belirlemek mümkündür:

Ziya nedeni ile açılan iptal davası, bir nizasız kaza türü olduğundan, hasım gösterilmeden açılır. Oysa, bedelsizlikten doğan iptal davasında, sebepsiz olarak zenginleşen lehtar ve kötüniyetli hamisi hasım olarak gösterilecektir (11).

Senedin ziyadan dolayı iptal edilebilmesi için, zayı edilmiş olması gereklidir. Bu durumda temel ilişki, varlığını sürdürmekte ancak senet hamilin elinde bulunmamakta veya hasara uğrama nedeniyle senedin ibrazı imkansız hale gelmektedir. Buna karşılık, bedelsizlik nedeniyle iptal durumu tam tersidir; yani, temel ilişkide yer alan hak, çeşitli nedenlerle sona ermiş veya hiç doğmamakla birlikte, senet hamilin elinde bulunmaktadır (12).

Ziya nedeniyle iptali, senedi zayı eden hamil isteyebilirken; bedelsizlikten doğan iptal davası borçlu açmaktadır (13).

Ziya nedeniyle iptalde, hamil bir senedin zayı olduğunu ve onda mündemiç olan hakkın varlığını ispatlarken; bedelsizlik nedeniyle iptal davasında, borçlu, kıymetli evrak ilişkisinin temelinde yer alan hakkın çeşitli nedenlerle doğmadığını, muteber olmadığını ya da sona erdiğini ispatlar (14).

D - İPTALİN ŞARTLARI

İptal için bazı şartların varlığı gerekir. Bu şartların varlığının ispat edilmesi halinde, hakim, ip kararını vermeye yetkili ve yükümlüdür.

1) Senedin Zayı Olması

Kıymetli evrakın ziya nedeniyle iptal edilebilmesi için, herşeyden önce, senedin zayı olma gereklidir. Senet zayı edilmemişse, iptali için mahkemeye başvurmaya gerek olmadığı gibi, bu yitimin bir yararı da yoktur.

2) İptal Edenin Hak Sahibi Olması

Bu şart, TTK 563/II'de "kıymetli evrakın zayı olduğunu yahut ziyayın meydana çıktığı zaman senet üzerinde hak sahibi olan şahıs, senedin iptaline karar verilmesini isteyebilir" şeklinde yer almıştır. Buna göre, ziya anında senet üzerinde hak sahibi olan kimse iptal talebinde bulunabilir. Hak sahibi denilince ilk önce senedin maliki anlaşılır (15). Hak sahibi kavramına rehin ve intifa hak sahipleri de dahildir. Doktrinde rehin ve intifa hakkı sahiplerinin de iptal talebinde bulunabilecekleri genellikle kabul edilmektedir (16).

Kambiyo senedi tahsil cirosu ile devredilmişse (TTK 600), ciro edilen kişinin de iptali talep etme hakkı vardır (17). Tahsil cirosu bir tür vekalet olduğundan ve vekil, vekalet konusu işi özenle ifa mükellef olduğundan, senedi tahsil cirosu ile devralan (vekilin), iptal talebine yetkili olduğun kabulü gereklidir (18).

Bunların dışında kalan veya senette yazılı hakkın devri hususunda şahsi hakkı bulunan (mesai satış sözleşmesinin ifasından önce alıcının) şahısların senedin ziyayı halinde iptal davası açma hakkı yoktur (19).

Senet üzerinde iştirak halinde mülkiyet varsa (mesela miras şirketi gibi), alacaklılar, ip dilekçesini müştereken mahkemeye vermek zorundadırlar. Müşterek mülkiyet halinde ise MK 62 hükmü sebebiyle müşterek maliklerden her birinin ayrı ayrı iptal talebinde bulunma hakkı vardır (20).

Bonoyu düzenleyen veya poliçe yahut çekin keşidecisi zayı edilen senetlerin iptalini kural olarak talep edemez (21). Zaten çek keşidecisinin buna ihtiyacı da yoktur. Çünkü, çek rızası dışında eline

çıkıyorsa keşideci, muhatapı ödemekten men edebilir (TTK 711/III). Ancak, bono, düzenleyene ve poliçe keşideciye ciro edilmişse, alacaklı ve borçlu sıfatlarının birleşmesi borcu sona erdirmeyeceğinden (TTK 593/III, 690), senedin hamilin durumundaki düzenleyen veya keşideci, ziyadan dolayı iptali talep edebilir.

3) Senette Mündemiç Hakkın Varlığını Sürdürmesi

Senedi zayi ettiğini iddia eden kişinin iptal talebinin kabul edilebilmesi için, söz konusu hakkın halen mevcut olması gereklidir. Senette hak çeşitli nedenlerle sona ermiş veya hiç doğmamış ve doğması da mümkün değilse, iptal talebi kabul edilmeyecektir (22). Bunun gibi senet düzenlenmiş ve henüz alacaklıya verilmemişse iptale gerek yoktur.

Senette yazılı hak zamanaşımına uğramış olsa bile, sadece bu durum senedin kıymetli evrak olma niteliğini ve hakkı sona erdiremeyeceği için, iptal talebinde bulunulabilir.

Açık poliçelerin (TTK 592) zayi edilmeleri halinde iptal edilebilecekleri genellikle kabul edilmektedir (23). Açık bono ve çeklere de poliçelere ilişkin hükümler uygulanacağından, bunların da iptali talep edilebilir. Yargıtay'ın da aynı görüşte olduğu çeşitli kararlarından anlaşılmaktadır (24).

4) Senet Zilyetliğinin Yeniden İktisap İmkansızlığı

Kıymetli evrakın iptali senedin zayi olması halinde özellikle alacaklıya bir hukuki iyilik olarak getirilmiştir. Bu nedenle alacaklı, alınacak başka tür tedbirlerle, senet zilyetliğini yeniden iktisap imkanı varsa, iptal davası açma hakkına sahip değildir. Özellikle senedin kimin elinde olduğu biliniyorsa, iptal talep edilmeyecek, o kişiye karşı, şartları mevcutsa zilyetlik veya istirdat davası açma yoluna gidilecektir (25).

İKİNCİ BÖLÜM

II - KAMBYO SÉNETLERİNİN İPTALİ USULÜ

A- ÖNLEYİCİ TEDBİRLER SAFHASI

Borçlu, hak sahibi olduğu anlaşılan hamilin senedi ibraz etmesi halinde, borcu ifa etmekle yükümlüdür. Bu nedenle emre yazılı bir senedi zayi etmiş olan hamil, başkası tarafından ele geçirilen senedin ibraz edilerek hakkın talep edilmesi halinde borcun, şeklen hak sahibi olarak görünen kişiye ifa edilmesini ve böylece, kendisinin zarara uğramasını önlemek amacıyla, mahkemeden önleyici tedbirlerin alınması konusunda karar almalıdır.

Çeklerde, mahkemelerden karar almadan, özel bir ihbar yolu ile ödemenin yasaklanması mümkündür (TTK 711/III). Çek zayi edilmişse, keşideci, muhatap bankaya başvurarak ödeeyi men edebilir. Bu imkan sadece keşideciye tanındığından, lehtar veya hamil ancak keşideciyi ikna etmek suretiyle, bankaya ödemenin men talimatını verebilir. Eğer keşideci böyle bir durumda bankaya men-talimatı vermekten kaçınırsa, hamilin veya lehtarın da mahkemeden çek bedelinin ödenmemesi için "ödemeden men kararı" alması gerekir.

1) Mahkemeden Önleyici Tedbirlerin Alınmasını İstemek

Önleyici tedbir alınmasına ilişkin karar, mahiyet itibarıyla teminat amaçlı bir ihtiyati tedbir olup, bir nizamıza kaza işidir (26). Yalnız TTK md. 669'a göre alınan önleyici tedbir kararından sonra, HUMK'a göre alınan ihtiyati tedbirlerde aranan 10 gün sonra dava açma hususunda kesin süre yoktur. Yalnız, kambyo senedinin zayi edilmesi halinde, senedin kimin elinde olduğu bilinmiyorsa ödemenin men kararını veren mahkeme, dilekçe sahibine istirdat davası açması için süre verir; bu süre sonunda istirdat davası açılmazsa, tedbir kararını kaldırır.

Önleyici tedbirlerin alınmasını talep edebilmek için senede zilyet olmaktan başka, senette mündemiç olan hakkın sahibi de olmak gerekir. Tabii olarak, önleyici tedbir alması talep edecek kişilerin başında alacaklı gelir. Bunun yanında rehin hakkı sahibi ve senedi tahsil için devralan kişiler de önleyici tedbir alınmasını talep hakkına sahiptirler.

Önleyici tedbirler alacaklının menfaatine hizmet ettiğinden mahkeme resen harekete geçerek, önleyici tedbir kararı veremez. Önleyici tedbir kararı almaya yetkili kişi bir dilekçe ile mahkemeye başvurup, önleyici tedbir kararının verilmesini talep etmelidir (TTK m. 670).

2) Önleyici Tedbir Kararı ve Sonuçları

Hasımsız olarak yürütülen yargılama (27) sonunda, talebe uygun olarak önleyici tedbir kararı verilebilmesi için, senedin niteliklerinin mahkemeye bildirilmesi ve eğer varsa suret veya fotokopilerinin eklenmesi gereklidir (TTK 671/II).

Mahkeme yargılama sonunda talep doğrultusunda, önleyici tedbir kararını vermişse, bunun etkililiği için, borçlulara borçluya, poliçe ve çeklerde muhataba kararın bildirilmesi gerekir (28).

Yapılan bu tebliğle senedin teşhis fonksiyonu kalkar. Yani, senedi elinde bulunduran kişi gerçek hak sahibi olmama ihtimali belirmiştir. Bu nedenle borçlu böyle bir karara rağmen, senedi ibraz edene ödemede bulunursa ve men kararı alanın gerçek hak sahibi olduğu sabit olursa, kişiye tekrar ödemede bulunmak zorunda kalacaktır (TTK 622/III). Dolayısıyla borçlu, senedi ibraz eden kişinin ifa talebini reddetmek gibi bir davranışa girebilir (29).

Önleyici tedbir almak için mahkemeye başvurma halinde nizasız kaza yapıldığından zamanaşısı kesilmez (30). Aynı şekilde bir hak düşümü süresi olan çeklerde ibraz süresinin, ibraz süresi bitmeden önce alınan men kararıyla kesilmeyeceğini kabul etmek yerinde olur (31).

Ödemenin men kararında, eğer senedin vadesi gelmişse, mahkeme, senet bedelini tevdiyi tayin edebilir. Ancak tevdi yeri tayini için borçlunun talepte bulunmasına gerek yoktur (32). Çünki borçlu böyle bir davada taraf değildir. Buna karşılık doktrinde bazı yazarlar ve Yargıtay tevdi yeri tayinini talep hakkının borçluya ait olduğu görüşündedirler (33).

3) Önleyici Tedbir Yargılamasında Görevli ve Yetkili Mahkeme

Kanunda görevli mahkeme konusunda özel bir hüküm bulunmadığından, görev, TTK 5'teki genel kurula göre belirlenir. Bu durumda, asliye ticaret mahkemesi esasa bakmakla görevli ise, önleyici tedbir talebi de bu mahkemeye yapılacaktır. Senedin iptali, sulh hukuk mahkemesinin görevi giriyorsa, tedbir de bu mahkemeden istenir (34).

Bu konuda yetkili mahkeme, ödeme yeri mahkemesidir. Bunun nedeni, en kuvvetli ve inanılır delillerin ödeme yerinde bulunabilmesidir.

B - İSTİRDAT DAVASI VE İPTAL SAFHASI

1) İstirdat Davası

Bir kambiyo senedini zayi eden hamil, senet bir başkasının elinde bulunuyorsa, onun kendisine iade edilmesi talebiyle bir "istirdat davası" açabilir. Zira senedin zayi edilmiş olması halinde seriyiniyetli üçüncü bir kişi iktisap edinceye kadar hamilin hakkı devam eder. İstirdat davası, eğer itibarıyla, bir menkul davasıdır.

a) İstirdat Davasının Şartları

İstirdat davası da bir dava olduğundan, belli olayda bütün dava şartlarının gerçekleşmiş olması gerekir. Davanın esasına girilebilmesi için ayrıca senet zilyetliğinin rıza hilafına kaybedilmiş olması şartının gerçekleşmesi aranır.

Konu bakımından önem taşıyan bir diğer şart, senedin kimin elinde olduğunu bilinmesidir. Bundan maksat, senedi elinde bulunduran kişinin kimliğinin ve adresinin biliniyor olmasıdır. Aksi halde istirdat davası açılacak şahsın kötüniyetli olması veya iktisabında ağır kusurlu olması davanın diğer bir şartıdır.

b) İstirdat Davasında Yargılama Usulü

İstirdat davasının davacısı, senedin üzerindeki zilyetliğini rızası olmaksızın kaybeden kişi, Davalı ise, kötüniyetli veya ağır kusurlu zilyettir. Bu durumda zilyet, iyiniyetli ise, ona karşı istirdat davası açılmayacaktır. İyiniyetin aranacağı an senedi iktisap anıdır (36).

İstirdat davasında, senet davalının elinde olduğuna göre, zilyetliğin yarattığı hak sahipliği kârı (MK 898) onun lehine işleyeceğinden ve Medeni Kanun'un 3. maddesi uyarınca, iyiniyetin aranmadığı hallerde onun varlığı asıl olduğundan, davacı, senedin rızası olmaksızın elinden çıktığını ve aynen davalının kötüniyetli olduğunu ispatlamak zorundadır. Dolayısıyla, ispat yükü davacıdadır (37).

Görev ve yetki konusunda TTK'da özel bir hüküm bulunmadığından, görev ve yetkiye ilişkin hükümler uygulanır.

c) İstirdat Davası Sonunda Verilen Kararın Etkileri

İstirdat davasının reddi veya kabulüne göre konuyu ayrı ayrı incelemekte yarar vardır.

İstirdat davası reddedilmişse, davacının senet üzerinde hak sahibi olmadığı anlaşıldığından iptalin talep edilmesi artık mümkün değildir (38). Bu durumda, dilekçe verenin hak sahibi olması ortaya çıktığından, önleyici tedbir kararı da kaldırılır.

Davacının talebi haklı görülmuş ve senedin kendisine iadesine karar verilmişse, artık o senet üzerinde hak sahibi olduğu kabul edilmiş demektir. O halde, senedi elinde bulunduran kişi, davacıya vermekle yükümlüdür. Senedin vadesi gelmişse istirdat davası lehine sonuçlanmış olur.

alacaklı, alacağını tahsil imkanına kavuşur. Böylece senet iptaline gerek kalmaz.

d) İstirdat Davasının Açılmaması

Hakim önleyici tedbir kararı verirken, halin icabına göre bir süre vererek, senedi elinde bulunduran kişiye karşı istihkak davası açmasını dilekçe sahibinden ister. Dilekçe sahibi, verilen süre içinde dava açarsa, daha önce verilmiş olan önleyici tedbir kararı dava sonuçlanıncaya kadar devam eder. Bu süre içinde dava açılmaması halinde, hakim önleyici tedbir kararını resen (39) kaldırır.

Verilen süre sonunda istirdat davası açılmaması halinde sadece önleyici tedbirler kaıkar. Dilekçe sahibi, verilen süre geçmiş olmasına rağmen genel hükümlere göre dava açma hakkını muhafaza eder (40).

1) İptal Safhası

a) İptalin Tabi Olduğu Yargılama Türü

Kıymetli evrakın iptali talebiyle mahkemeye başvurulması üzerine yapılan işlemler, nizasız kazaya tabidir (41).

Ülkemizde ayrı bir nizasız kaza usulü bulunmadığından, kural olarak nizalı kazaya ilişkin usul uygulanacaktır. Kıymetli evrakın iptali Türk Ticaret Kanunu'nda özel olarak düzenlendiğinden, öncelikle bu kanunda bulunan usul hükümleri, Kanunda hüküm bulunmayan hallerde de nizalı kazaya ilişkin usul uygulanmalıdır (42).

Nizasız kazada, iddia edilen hususun varlığını tesbit için hakimın resen tahkik yetkisi bulunduğundan, özellikle borçlunun böyle bir senedin varlığı ve bunu iddia eden kişinin senetteki hakkın sahibi olduğu konusundaki ikrarı hakimi bağlamaz (43).

Senette parayla ifade edilebilen bir hukuki işlem sözkonusu olduğunda HUMK 298 vd. maddelerindeki "senette ispat zorunluluğu" burada kıyasen uygulanabilir. Yalnız iptal yargılamasında borçlu taraf olmadığından "taraf yemini" sözkonusu olamaz (44).

Yargıtay, HUMK 290/5 bent uyarınca, senedin hata, hile ile elinden alındığı iddiasının tanıkla ispatlanabileceğine karar vermiştir (45).

b) Görevli ve Yetkili Mahkeme

Görev konusunda genel kurul uygulanır. Buna göre kambyo senedinde yazılı meblağ 2.000.000. TL'yi geçiyorsa sulh hukuk mahkemesi, bu değeri aşılırsa asliye ticaret mahkemesi görevlidir.

Yetki konusunda özel bir düzenleme yoktur. Doktrin ve uygulamada "ödeme yeri" mahkemesinin iptale yetkili mahkeme olduğu kabul edilmektedir (46).

c) İptal Usulü

İptalde iki aşama vardır. İlk aşama dilekçenin verilmesi ile başlayıp, senedin getirilmesi için yapılacak ilana karar verilmesi ile sona eren başlangıç aşamasıdır. İkinci aşama ise, ilan ve bunun sonunda dilekçenin tekrar incelenmesi suretiyle iptale karar verilmesidir.

ca) İptal Dilekçesinin Verilmesi ve Mahkeme Tarafından İncelenmesi

İptal işlemi için iptal talebini içeren bir dilekçenin verilmesi gereklidir. Zayı eden hamil senedin iptal edilmeyip sadece ilan verilmesini ve bu suretle senedin kimin elinde olduğunun belirlenmesini isteyemez (47). Fakat, dilekçe sahibi kambyo senedinin iptali ile birlikte, bedelin tahsilini de isteyebilir. Bu çözümün kabulü ile, iptal kararını alarak, borçlu senet bedelini ödemezse ikinci bir dava açmak külfetinden kurtarmak suretiyle bir kolaylık ve pratiklik sağlanmaktadır (48).

Dilekçede zayı edilen senedin özelliklerinin belirtilmesi gerekir. Senedin keşidecisinin ve alacaklısının kim oldukları, keşide tarihi, rengi, boyutları ve ihtiva ettiği alacağın miktarı, vadesi gibi özellikler dilekçede gösterilmek suretiyle senet ferdileştirilmelidir. Bu nedenle, senedin bir fotokopisi veya sureti varsa dilekçeye eklemek uygun olur. Senedin ferdileştirilmesinde borçlunun yardımı çok gereklidir. Borcun yer aldığı senedin niteliklerini en iyi şekilde borçlu bilebilir. Borçlunun bu konuda bilgi verme "dürüstlük ve güven kuralı"ndan (MK2) çıkarılabilir (49).

İptal talebi önüne gelen mahkeme, yetki, görev, dilekçenin usulüne uygun olup olmadığı incelemeli; daha sonra başvuruda bulunan kişinin iptali talebe hakkının olup olmadığını araştırmalıdır. Senedin borçluya ibraz edilememesi, hakime senedin zayı olduğu konusunda bir kanaat uyandırabilirse de, bu tek başına zayı olayının gerçekleştiğinin ispatına yeterli olmaz. Senedin zayı olduğu, yanma ve çalınma gibi olaylarda kesin olarak anlaşılabılır. Bazen de, fiili karineden bu sonuç çıkarılabilir. Bir evin yanması halinde, içindeki senedin de yanmış olduğu konusunda bir fiili karine vardır.

Hakim, yapacağı bu incelemeler sonucu, lehine iptal kararı verilecek olan kişinin senetteki hakkın sahibi olduğu ve senede zilyet iken, senedin zayı olduğu konusunda yeterli kanaat edinirse, Kanunda belirtilen diğer işlemleri yapacaktır. Şimdi de hakimın böyle bir durumda senedi iptal kararı vermeden önce yapacağı işlemleri belirtelim.

cb) Senedin Mahkemeye İbrazı İçin İlan Yapılması

Kanun koyucu, senedin iptal edilmeden önce senedi elinde bulunduran kişinin onu mahkemeye ibraz etmesini sağlamak amacı ile ilan yoluyla bir ihbarın yapılmasını zorunlu tutmuştur. İlan ve ihbarın amacı, senede zilyet olması muhtemel iyiniyetli üçüncü kişileri korumaktır (50). Çünkü senet iptal edilirse zilyet olan üçüncü kişi artık borçluya başvuramayacaktır. İşte bu nedenle, senedi iktisap etmesi muhtemel üçüncü kişiler uyarılmaktadır. Bu suretle, zayı edilen senedin iyiniyetle iktisap ihtimali azalmaktadır.

İlan yolu ile davet Ticaret Sicili Gazetesi'nde üç defa yapılır. (TTK 674). İlan ile senedi elinde bulundurması muhtemel üçüncü kişi, senedin mahkemeye tevdi için mahkemeye resmi olarak dave edilmektedir. Bu davete ayrıca, senedin getirilmesi aksi halde iptal edileceği ihtar da zorunlu olarak eklenmelidir.

Kanun koyucu, zayı edilen emre yazılı senedi getirme süresini alt ve üst sınırlarla belirlemiştir. Bu süre enaz üç ay, en çok bir yıldır. Kanunda sürelerle ilgili olan bu hüküm emredici niteliktedir. Ancak hakim, zamanaşımı bu üç aylık sürenin dolmasından önce gerçekleşecekse, alt sınır olan üç aylık bağılı değildir (TTK 673/2). Başka bir deyişle, daha kısa bir süre tayin edebilir. Özellikle çeklerde vade bulunmadığından (muahher tarihli de olsa) hakim, süresini kısaltmak zorundadır. Süre, vadesi gelen senetlerde vadenin gelmesiyle işlemeye başlar (TTK 673/III). Görüldüğünde veya görüldükten belirli bir süre sonra ödenecek bono ve poliçelerde ibraz süresinin son günü TTK 673/III anlamında vade sayılır (51). Çeklerde vade yoktur. Bu nedenle, çeklerde, senedi mahkemeye getirme süresi ilk ilan gününden başlar (52).

cc) Senedin Verilen Süre İçinde Mahkemeye Tevdi Edilmesi

Zayı edilen emre yazılı senedi elinde bulunduran kişinin bunu mahkemeye getirmesi ve tevdi etmesi için yapılan ilan olumlu sonuç verebileceği gibi, sonuçsuz da kalabilir.

Senede zilyet olan kişi ortaya çıkar ve senedi mahkemeye tevdi ederse, iptale ilişkin işlemle hemen sona erdirilir ve hakim, dilekçe sahibine istirdat davası açması için bir süre verir (TTK 675).

İstirdat davasının açılması halinde, bu davanın devamı süresince, alınmış olan önleyici tedbirler devam edecektir. İstirdat davası açılmaz veya açılmakla birlikte, yürütülen yargılama sonuncu dilekçe sahibinin hak sahibi olmadığı anlaşılırsa hakim, daha önce alınmış önleyici tedbir kararı kaldırır ve senedi, mahkemeye tevdi eden kişiye iade eder (TTK 675).

cd) İptal Kararı

Senet, hakim tarafından verilen süre içinde mahkemeye getirilmezse, bu sürenin sonunda senedin iptaline karar verilecektir (TTK 670/I). Hakim, iptal kararını talebe gerek olmaksızın rese verir (53). Hakimın iptal kararı vermeden önce eldeki delilleri ve yeni olayları tekrar inceleme yerinde olur. Özellikle bu süre içinde, senede zilyet olan üçüncü kişinin senetteki alacağın ifa talebiyle borçluya başvuruda bulunup bulunmadığını ispatlaması dilekçe sahibinden istenebilir (54).

İlan süresi içerisinde mahkemeye ibraz edilmeyen senedin üçüncü kişinin elinde olduğu anlaşılabilir, hakim iptale karar verebilir. Bunun sebebi, senedin bu kimse tarafından mahkemeye ibraz edilmemesinin onun kötünietli olması ihtimalini ortaya koyması ve bu durumu dilekçe sahibinin hak sahibi olduğuna ilişkin iddiasını daha da inandırıcı hale getirmesidir (55).

Verilen iptal kararı ilan edilmez. Oysa, hamile yazılı senetlerde iptal kararı ilan edilmektedir (TTK 578/II). Ancak, zaten senet vadeden itibaren en az üç ay sonra iptal edilebileceğine ve protes süresinin geçmesinden sonra yapılacak cirolar alacağın temliki hükümlerini doğuracağına göre senedin iyi niyetli iktisabı güçleşecek ve iptalin ilanı çok önemli sonuçlar doğurmayacaktır (56).

İptale ilişkin mahkeme kararları temyiz edilebilir mi? Yargıtay 30.5.1945 Tarih, E.1944/6-1944/4 K. 1945/11 sayılı içtihadı birleştirme kararına göre, ödemenin men'i ve iptal kararları Usul Kanunu'nda temyize tabi tutulmadığı için temyiz edilemezler. Ancak talebin reddi kararları, bu mahkemeye arz edenin haklarına dokunduğu ve kanuna aykırılığı halinde düzeltilmesi gerekli önemli görüldüğü, ayrıca nihai sayıldığı için iptal edilebilirler. Doktrinde de, sözü edilen İçtihat Birleştirme Kararı'na atıf yapılarak, iptal talebinin reddi kararlarının temyiz edilebileceği, bu karşılık, iptal kararlarının temyiz edilemeyeceği kabul edilmektedir (57). Buna karşılık, uygulama

ve doktrinde hem dilekçe sahibinin hem de hakları zarar gören diğer kişilerin menfaatleri bağdaştırılmak istenmekte ve "iptal kararının iptal edilmesi" için mahkemeye başvurma hakkı tanınmakta ve mahkeme tarafından bu durumda iptal kararının iptal edilebileceği kabul edilmektedir (58).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III - İPTAL KARARININ SONUÇLARI

A- GENEL OLARAK

İptal kararının niteliğinden iki sonuç doğar. Bunlar, iptal kararının olumlu ve olumsuz sonuçlarıdır. İptal kararının verilmesi ile, senedi elinde bulunduran kişi, emre yazılı senetlerde muntazam ciro zincirinden, hamile yazılı çeklerde ise, sadece hamil olmanın yarattığı hak sahipliği karinesinden yararlanamayacaktır. Başka bir deyişle, senedin hak sahibini teşhis fonksiyonu ortadan kalkar. Bu nedenle borçlu, senedi elinde bulunduran üçüncü kişinin ifa talebini reddedebilir (59).

İptal kararının olumlu sonucu ise, iptal kararını elde eden kişinin, senette mündemiç bulunan ve iptal ile artık senetten ayrılan hakkın sahibi olduğuna ilişkin karine yaratmasıdır. Bu sonuç, TTK 564/1'de "hakkın senetsiz olarak dermeyer edilebilmesi" şeklinde ifade edilmiştir.

İptal kararıyla, gerçekte hak sahibi olmayan kişi, senetteki hakkın sahibi durumuna gelmez. Başka bir deyişle, iptal kararı, aslında mevcut olmayan bir hakkı ortaya çıkarmaz, muhtevasında değişiklik meydana getirmez, iptal kararını alan kişinin o hakkın alacaklısı olduğunu kesin olarak tesbit etmez. Nihayet bu karar, asıl hak sahibi olan üçüncü kişinin iyiniyetle iktisap ettiği hakkı sona erdirip, iptal kararı hamili lehine yeni bir hak yaratmaz (60). Bunun yanında, kararın verilmesi ile senette bulunan borç muaccel hale gelmez. Zira bu karar maddi hukukta herhangi bir değişikliğe neden olmaz (61).

B - İPTAL KARARININ SENETLE İLGİLİ KİŞİLER ARASINDAKİ İLİŞKİLERE ETKİSİ

İptal kararı verildiği andan itibaren, hüküm ve sonuçlarını doğurmaya başlar. Bu nedenle iptal kararı verilmekte, karar hamili, borçlu ve senede zilyet olan üçüncü kişiler hakkında etkisini gösterir.

1) İptal Kararının Borçlu İle Karar Hamili Arasındaki İlişkiye Etkisi

Hakkında iptal kararı verilen senetteki alacak muaccel hale geldiğinde, hamili, başkaca bir işleme gerek olmaksızın, kimliğini ispatlayarak, borçludan ifa talebinde bulunabilir. Borçlu da ağır kusuru ve hilesi bulunmaksızın, iptal kararı hamiline ifada bulunmuşsa, borcundan kurtulmuş olur. Borçlu, iptal kararı hamilinin bu kararı haksız olarak aldığını; başka bir deyişle, gerçekte hak sahibi olmadığını biliyorsa ağır kusuru vardır. Bu ve benzer hallerde ağır kusuru ve hilesi ile karar hamiline borcu ödeyen borçlu, geçerli ifada bulunmamış sayılır ve gerçek hak sahibine tekrar ödeme de bulunmak durumundadır (62). Yalnız borçlunun hak sahibi olduğunu gösteren iptal kararının mahkemeye iptal edilmesi halinde, borçlunun ağır kusuru ve hilesi yoksa tekrardan gerçek hak sahibine ifada bulunması istenemez (63).

a) İptal Kararı Hamilinin Hakları

İptal kararının verilmesiyle dilekçe sahibi, alacaklılık sıfatını kanaat uyandırıcı şekilde ispatladığından, alacaklının sahip olabileceği bütün hakları borçluya karşı kullanabilir. Ancak bunun için hakkın mevcut olması, yani borçlunun hilesi ve ağır kusuru olmaksızın üçüncü kişiye senet bedelini ödemesinde olduğu gibi, sona ermemiş olması gerekir (64). Borçlu senet bedelini gösterilen yere tevdi etmişse, artık karar hamili tevdi yerine başvurarak alacağını almalıdır.

Senedi zayi ettiğine hükmolunan hamil, henüz muaccel olmayan alacağı için düzenleme masrafları kendisine ait olmak üzere borçludan yeni bir senet ihdasını talep edebilir (65). Muaccel alacak söz konusu ise, karar hamili doğrudan doğruya borçludan ifayı isteyebileceğinden yeni senet ihdasını talepte bir menfaati yoktur.

Düzenlenecek yeni senet, zayi edilen senedin nüshası niteliğinde olduğundan, yeni senedin muhtevası zayi edilen senedinki gibi olmalıdır. Yalnız, tanzim tarihi, yeni senedin düzenlendiği tarihtir.

b) Borçlunun Defileri

Borçlu, iptal kararını alan hamile karşı birtakım defiler ileri sürebilir. Borçlu herşeyden önce, iptal kararını alan kişinin aslında senet üzerinde hiçbir hakkı olmadığı; defini ileri sürebilir (66). Mesela, bir silinti yapılarak senette alacaklı olarak karar hamilinin gösterildiğini, bu kişinin senedi çaldığını iddia

edebilir. Bunun yanında herhangi bir önleyici tedbir kararı tebliğ edilmediğinden dolayı senedin : olduğunu bilmeyen borçlu senedi ibraz eden kişiye ifada bulunduğu defini de ileri sürebilir. An kıymetli evrakta defilerin ileri sürülmesine ilişkin TTK 571 ve 599'da yer alan sınırlamalar burada geçerlidir (67). Borçlu defi olarak ileri sürdüğü olayları kendisi ispat etmelidir. Borçlunun iddia ile ispat etmesi ile iptal kararı etkisini kaybeder (68).

d) Müracaat Borçlularına Rücu Meselesi

Bu konuda, Türk Ticaret Kanunu'nun 676'cı maddesinin ikinci fıkrasında "poliçenin iptaline k verilmiş olmasına rağmen, dilekçe sahibi, kabul eden poliçeden doğan talep hakkını derme edebilir" şeklinde bir hüküm yer almaktadır. Buna göre asıl borçlu olanlardan poliçelerde poliç kabul eden muhatap, bonolarda keşideci ve bunlar lehine aval veren şahıslar, iptal kararı alan har karşı sorumluluk taşıdıkları şüphesizdir. Acaba iptal kararına dayanılarak bunların dışındaki borç olan müracaat borçlularına rücu imkanı var mıdır?

Bu konuda doktrinde çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Birinci görüşü savunanlara göre, müracaat borçlularına başvurabilmek için senedin henüz vadesi gelmişse, iptal kararını alan kişinin önce, senet düzenlemesini talep etmesi ve bu yeni senedi aldıktan sonra ödenmek için ibraz etri ödenmez ise bir protesto düzenlenmesi gereklidir (69). Bu görüş pratik açıdan uygulan niteliktedir. Çünkü iptal kararının verilebilmesi için vadeden itibaren en az üç ay bekletili gereklidir. Ödememe protestosu ise vadeyi takip eden iki iş günü içerisinde çekilmelidir. O halde kararının verildiği anda, protesto süresi çoktan geçmektedir (70).

Diğer görüşü savunan yazarlara göre, dilekçe sahibi vadeden önce mahkemeden tevdii k verilmesini talep ederse ve bedel tevdii edilirse, müracaat borçlularına başvurmaya gerek kalmı bedel tevdii yerinden alınarak bu kişi tatmin edilir (TTK 669/III). Dilekçe sahibinin, bedelin tev ilişkin talebi reddedilirse, müracaat hakkının saklı kaldığı kabul edilerek mesele çözümlenir (71).

Bu çözüm tarzı da, TTK 66/II'nin amacı müracaat borçlularına başvuru hakkının saklı kalmı sağlamak olmadığından kabul edilemez (72).

Yargıtay ise, senedin zayı edilmesi nedeniyle protesto çekilemeyeceğinden, karar ham müracaat hakkının düşeceği (TTK 642) ve poliçede kabul eden borçlu, bonoda düzenleyen olmak üzere, poliçe keşidecisi, ciranta ve diğer borçlulara karşı haiz olduğu hakları kaybed görüşündedir (73) (74).

C - İPTAL KARARININ BORÇLU İLE SENEDE ZİLYET OLAN ÜÇÜNCÜ KİŞİ ARASINI İLİŞKİYE ETKİSİ

İptal kararıyla senede zilyet olan üçüncü kişinin hak sahibi olduğu karinesi ortadan kalka durumda, borçlu, senede zilyet olan ve senette hak sahibi olduğu senetten anlaşılan üçüncü ifada bulunmama yetkisine sahip olur (75).

İptal kararına dayanarak karar hamiline borçlunun yapacağı ödeme onu borcundan kurtarı için, üçüncü kişi borcun sona erdiği defi ile karşılaşabilir. Senet üzerindeki hakkın sahibi olan üçüncü kişi, kendisine ifada bulunulan karar hamili aleyhine sebepsiz iktisap davası açabilir (B vd.) (76). Ancak borçlu karar hamiline hile veya ağır kusur ile ifada bulunmuşsa borcu kurtulamayacağından, üçüncü kişi borçludan ikinci kez ödemede bulunmasını isteyebilir.

Borçlu iptal kararı hamiline henüz ifada bulunmamışsa, üçüncü kişinin talebini reddet dikkatli davranmak zorundadır. Zira, iptal kararını alan kişi gerçekte hak sahibi olmayabil nedenle borçlu, BK 65 anlamında, hak sahibinin kimliğinde kuşkuya düşmüşse, senet bedelini etme imkanına sahiptir. Böylece borçlu borcundan kurtulmuş olacaktır (77). Daha sonra aç dava sonucu karar hamili veya üçüncü kişiden kimin haklı olduğuna hükmedilmişse, kişi bedelini tevdii mahallinden alabilir.

D - İPTAL KARARININ İYİNİYETLİ ZİLYET İLE KARAR HAMİLİ ARASINDAKİ İLİŞ ETKİSİ

İyiniyetle senedi iktisap eden kişinin iktisabı, iptal kararıyla ortadan kalkmaz. Genel hül çerçevesinde, kıymetli evraka güvenerek bu senet üzerinde iyiniyetle bir hak iktisap etmiş olan zilyedi karşısında artık bu iktisap nedeniyle senet üzerindeki hakkı sön bulmuş zayı eden hamilinin korunması hakkaniyete uygun düşmez (78). Bununla birlikte yapılan ilanlara rağmen çıkmayan üçüncü kişinin kendisinin iktisabında iyiniyetli olduğunun ispatı zorlaşabilir. durumlarda MK m.3'teki iyiniyet kuralının aksine, senede zilyet olan kişi iyiniyetini ispatlamak z kalabilir (79).

İptal kararı verildikten sonra piyasada halen tedavül eden kambiyo senedini iyiniyetle iktisap mümkün müdür sorusuna genellikle olumlu cevap verilmektedir (80). Kanunda aksine hüküm bulunmadığından çatışan menfaatlerden iyiniyetli müktesibinki tercih edilmelidir. Bu nedenle iyiniyetli üçüncü kişi iptal kararından doğan hakların kendisine devri veya borçlunun karar hamiline ifada bulunması halinde, bunun iadesini karar hamilinden isteyebilir. Yalnız, bu durumda karar hamilinin iptale ilişkin masraflarını üçüncü kişi karşılamak durumundadır (81).

DİPNOTLAR

- (1) ÖZTAN, F. : Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara 1975, s.128 - 129; DOMANIÇ, H. : Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Bası, İstanbul 1975, s. 46 - 41.
- (2) ÖZTÜRK, H. : Kıymetli Evrakın Zıyatı ve İptali, Ankara 1990, s.10.
- (3) ÖZTAN, s. 128; KARAYALÇIN, Y. : Ticaret Hukuku III, Ticari Senetler, 4. Bası, Ankara 1970, s. 352.
- (4) ÖZTAN, s.129.
- (5) KINACIOĞLU, N. : Kıymetli Evrak Hukuku, 3. Bası, Ankara 1987, s.81.
- (6) KINACIOĞLU, s. 81.
- (7) Geniş bilgi için bkz. İNAN, N. : Türk Hukukunda Hatır Senetleri ve Özellikle Hatır Bonoları, Ankara 1969, s. 135 - 136; GÜRBÜZ, H. : Ticari Senetlerin İptali Davaları ve Ticari Senetlere Özgü Sorunlar, s.470 ve 540.
- (8) ÖZTAN, s. 602; GÜRBÜZ, s. 545.
- (9) ÖZTAN, s. 602; GÜRBÜZ, s. 543 vd.
- (10) ÖZTAN, s. 605 - 605; ÖZTÜRK, s. 20.
- (11) KARAYALÇIN, s. 321; ÖZTÜRK, s. 20.
- (12) ÖZTÜRK, s. 20.
- (13) ÖZTÜRK, s. 20.
- (14) KARAYALÇIN, s. 322; ÖZTAN, s. 603.
- (15) KINACIOĞLU, s. 65.
- (16) KINACIOĞLU, s. 65; ÖZYILDIRIM, S. : "Kaybolan Senetlerin İptali", ABD, 1981, S.3, s. 376; CERRAHOĞLU, F. : "Kıymetli Evrakın Zıyatı ve İptali", İTİAD, 1973, S.1, s. 190.
- (17) 11. HD., 2.7.1985 T., 3163 E., 4117 K., (İKİD, 1986, S.308, s.4327, 4323).
- (18) 11. HD., 26.2.1986 T., 85/7245 E., 86/968 Kİ, (ÖZTÜRK, dn. 79).
- (19) KINACIOĞLU, s.65; TEKİL, R. : Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 1980, s. 81.
- (20) KINACIOĞLU, s.65; ÖZTÜRK, s.24.
- (21) GÜRBÜZ, s. 777.
- (22) KINACIOĞLU, s. 64; ÖZTAN, s.129.
- (23) ÖZTAN, s. 30; POROY, R. : Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, 8. Bası, İstanbul 1983, s.84.
- (24) 11. HD. 11.2.1974 Tarih, E. 1974/436, K. 1974/720 (BATİDER, C. VI, S.3, s.60); 11. HD. 17.3.1986 Tarih, E. 1986/653, K. 1986/1497 (yayınlanmamıştır).
- (25) KINACIOĞLU, s. 64 ve 85; KARAYALÇIN, s.357; DOĞANAY, İ. : Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 3. Bası, C.II, Ankara 1990, s. 1567; 11. HD. 19.3.1984 Tarih, E. 1984/1519, K. 1984/1542 (yayınlanmamıştır).
- (26) ÖZTÜRK, s. 40.
- (27) KINACIOĞLU, s. 43.
- (28) KARAYALÇIN, s. 363; TEKİL, s. 97.
- (29) ÖZTAN, s.142; KINACIOĞLU, s. 83.
- (30) ÖZTAN, s. 142; Kuru'ya göre ise, genel olarak ihtiyati tedbir kararı zamanaşımını keser. (KURU, B. : Hukuk Muhakemeleri Usulü, C. III, Ankara 1962, s. 3080)
- (31) KINACIOĞLU, s. 83.
- (32) KINACIOĞLU, s. 82; ÖZTAN, s. 141.
- (33) KARAYALÇIN, s. 370; ÖZTÜRK, s. 45; 11. HD. 27.5.1985 Tarih, E.85/3596, K.85/3300 (yayınlanmamıştır).
- (34) ÖZTÜRK, s. 49.
- (35) ÖZTÜRK, s. 53.
- (36) AKİPEK, J. : Menkul Davası, Ankara 1965, s.60.

- (37) ÖZTAN, s. 143; CERRAHOĞLU, s. 182.
(38) ÖZTAN, s. 144.
(39) Aynı yönde bkz. KINACIOĞLU, s. 84.
(40) ÖZTAN, s. 143; DOMANIÇ, s. 54.
(41) ÖZTAN, s. 126; KARAYALÇIN, s. 354; ŞİMŞEK, s. 44; 11. HD. 23.9.1983 Tarih, E. 3511, K. 3842 (İKİD, 1983, S.276, s. 2262 - 2263).
(42) KURU, C. I, s. 23.
(43) ÖZTÜRK, s. 59.
(44) ÖZTÜRK, s. 60.
(45) HGK, 17.4.1968 Tarih, E. 1966/T-769, K.255 (BATİDER, 1968, C.IV, S.4, s.734-735).
(46) KARAYALÇIN, s. 370; KINACIOĞLU, s. 61; GÜRBÜZ, s.779; 11. HD. 26.1.1978 Tarih, E. 7 K. 142 (ŞİMŞEK, s. 691).
(47) ÖZTÜRK, s. 62.
(48) 11. HD. 21.3.1979, E. 79/1436, K.79/1416 (YKD. 1979, C.V., S.11, s. 1607 vd.); HGK 17.9.1980 Tarih, E. 1978/11 - 1005, K. 2134 (İKİD, 1981, S. 241, s. 30 vd.).
(49) ÖZTAN, s. 145.
(50) ÖZTÜRK, s. 66.
(51) KINACIOĞLU, s. 86.
(52) KINACIOĞLU, s. 86.
(53) ÖZTÜRK, s. 68.
(54) ÖZTÜRK, s. 69.
(55) ÖZTÜRK, s. 69.
(56) KINACIOĞLU, s. 87; KARAYALÇIN, s. 371.
(57) KARAYALÇIN, s. 364; POROY, s. 91; TEKİL, s. 82.
(58) 11. HD. 23.9.1983 Tarih, E. 3511, K. 3842, (İKİD, 1983, S. 276, s. 2263); DOMANIÇ, s. 5 KINACIOĞLU, s. 66; KARAYALÇIN, s. 365.
(59) KINACIOĞLU, s. 66; ÖZTAN, s. 132-133; KARAYALÇIN, s. 364.
(60) ÖZTÜRK, s. 85.
(61) KINACIOĞLU, s. 67; ÖZTAN, s. 134.
(62) KINACIOĞLU, s. 66; KARAYALÇIN, s. 364; ÖZTAN, s. 134.
(63) ÖZTÜRK, s. 87.
(64) ÖZTÜRK, s. 87.
(65) ÖZTAN, s. 134; KALPSÜZ, T. : Kıymetli Evrak (Kambiyo Senetleri) Ders Notları, Ankara 1969 s. 18/10.
(66) ÖZTAN, s. 134; KINACIOĞLU, s. 65; Aynı yönde 11. HD. 27.1985 Tarih, E. 1985/3163, 1985/17, (YKD, 1985, C. XI, S.12, s. 1810).
(67) ÖZTAN, s. 135; KINACIOĞLU, s. 68.
(68) ÖZTAN, s. 135.
(69) ÖZTAN, s. 135 - 136; KARAYALÇIN, s. 373.
(70) ÖZTÜRK, s. 92.
(71) İNAN, s. 387; Yalnızca çekler için aynı yönde bkz. KARAYALÇIN, s. 375.
(72) Ayrıntılı bilgi için bkz. ERTEKİN, E. : Kıymetli Evrakın Zıyatı Nedeniyle İptal Davası Sorunları, Ankara-1980, s.24; (yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
(73) 11. HD. 9.12.1985 Tarih, E. 1985/7161, K. 1985/60808 (yayınlanmamıştır).
(74) Senedi elinde bulunduran üçüncü kişi, yapılan ilanlar nedeniyle onu mahkemeye temsil etmişse, mücbir sebepten dolayı protesto çekmediği için, üçüncü kişinin müracaat hakkını muhafaza edeceği Yargıtay tarafından kabul edilmektedir. (HGK, 18.11.1981, E. 79/1 - 165, K. 739, (İKİD 1982 S.253, s. 814 vd.)).
(75) KINACIOĞLU, s. 70; KARAYALÇIN, s. 372.
(76) ÖZTAN, s. 136; KARAYALÇIN, s. 372; KINACIOĞLU, s. 70.
(77) KINACIOĞLU, s. 69; ÖZTAN, s. 136.
(78) ÖZTÜRK, s. 96.
(79) ÖZTÜRK, s. 96.
(80) ÖZTAN, s. 137; KARAYALÇIN, s. 372; KINACIOĞLU, s. 70.
(81) ÖZTÜRK, s. 96.

ADANA BAROSU DERGİSİ

YIL : 2 SAYI : 9 TEMMUZ 1994